ALL DIGITAL

ENHANCING DIGITAL SKILLS ACROSS EUROPE

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ

για την ενίσχυση των ψηφιακών ικανοτήτων στην Ευρώπη

Μετάφραση: Ναταλία Σπυροπούλου
και Αχιλλέας Καμέας, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ:
www.all-digital.org

Περίληψη

Οι ψηφιακές ικανότητες είναι απαραίτητες σε όλες τις πτυχές της ζωής, κοινωνικές ή προσωπικές, σχετίζονται με την εργασία ή τον ελεύθερο χρόνο, σε οποιονδήποτε τομέα, δημόσιο ή ιδιωτικό. ΠΡΩΤΑΡΧΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΕΙΝΑΙ Η ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΠΤΥΧΕΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΓΙΓΝΕΣΘΑΙ. Αποτελεί πεποίθησή μας ότι απαιτείται μια περισσότερο συνεπής προσέγγιση και ένα περισσότερο συνεκτικό Ευρωπαϊκό σύστημα παροχής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε&Κ) σε ψηφιακές ικανότητες. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, σε συνεργασία τόσο με τα μέλη του δικτύου μας που διαθέτουν κέντρα ανάπτυξης ψηφιακών ικανοτήτων, όσο και με σχετικούς φορείς εμπειρογνωμόνων, συντάξαμε την παρούσα διακήρυξη για τις ψηφιακές δεξιότητες.

Η διακήρυξη περιέχει μια σειρά βασικών αρχών και συστάσεων για τον τρόπο μεγιστοποίησης του αντίκτυπου της Ε&Κ ως ισχυρό εργαλείο διαρκούς ανάπτυξης των ψηφιακών ικανοτήτων των Ευρωπαίων πολιτών.

Συλλογικά θεωρούμε πως χρειαζόμαστε επαρκή προσφορά για την κάλυψη των αναγκών σε όλα τα επίπεδα, καθώς και τρόπους σύνταξης νέων προσφορών Ε&Κ όταν αναμένονται ή εντοπίζονται αλλαγές στις ανάγκες αυτές. Χρειάζεται να κάνουμε την προσφορά Ε&Κ προσιτή σε όλους τους πολίτες της ΕΕ, ανεξαρτήτως ομάδας, τοποθεσίας, τεχνολογικού επιπέδου ή τρόπου πρόσβασης. Για να είναι χρήσιμη και αξιοποιήσιμη, θα πρέπει η προσφορά να είναι υψηλής ποιότητας σε ό,τι αφορά στο περιεχόμενο, τη μεθοδολογία, τον τρόπο παροχής και την ευχρηστία· η τήρηση προτύπων μπορεί να αποδειχθεί πολύτιμος σύμμαχος για τον σκοπό αυτό. Ένα κοινό Ευρωπαϊκό σύστημα επικύρωσης των ψηφιακών ικανοτήτων θα επιτρέψει την αναγνώριση πιστοποιητικών και την ενίσχυση της κινητικότητας. Η ανάπτυξη των ψηφιακών ικανοτήτων πρέπει να είναι βιώσιμη, επομένως είναι απαραίτητο να σχεδιαστεί ώστε να είναι ανοικτή, διαρκής, εξελισσόμενη και προσαρμόσιμη, να διαθέτει επίγνωση του ευρύτερου περιβάλλοντος εφαρμογής και να μπορεί να «επικοινωνεί» με συμπληρωματικά πλαίσια και πολιτικές της ΕΕ.

Η διακήρυξη αυτή περιλαμβάνει βασικές αρχές και συστάσεις σε πέντε βασικούς τομείς.

1 Παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης

ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΗ

Η προσφορά Ε&Κ στις ψηφιακές ικανότητες θα πρέπει βασίζεται στις πραγματικές και τρέχουσες ανάγκες των ατόμων, των οργανισμών, της αγοράς εργασίας και της κοινωνίας.

Οι αρθρωτές προσεγγίσεις τόσο στον στρατηγικό όσο και στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό των προγραμμάτων Ε&Κ θα πρέπει να διασφαλίζουν την εξατομίκευση του περιεχομένου και της παροχής των σχετικών υπηρεσιών.

ΠΟΛΥΠΛΕΥΡΗ

Τα προσφερόμενα προγράμματα τυπικής και μη τυπικής Ε&Κ θα πρέπει να σχεδιάζονται και να υλοποιούνται από δομές που εμπλέκουν ενδιαφερόμενους από διαφορετικούς τομείς και επιτρέπουν την ταχεία προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες ανάγκες των ατόμων, της τεχνολογίας και του πλαισίου εφαρμογής.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ

Τα προγράμματα Ε&Κ θα πρέπει να προσφέρονται σε διαφορετικά επίπεδα του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων (ΕΠΕΠ) από αρμόδιους οργανισμούς εκπαίδευσης και κατάρτισης και να παρέχονται από εκπαιδευτές/εκπαιδευτικούς που αποδεδειγμένα διαθέτουν τα απαραίτητα τυπικά προσόντα. Οι οργανισμοί και τα ιδρύματα παροχής Ε&Κ θα πρέπει να χρησιμοποιούν εξειδικευμένες υποδομές και εργαλεία και να αξιοποιούν καλά καταρτισμένους εκπαιδευτές/εκπαιδευτικούς από διαφορετικές επιστημονικές περιοχές.

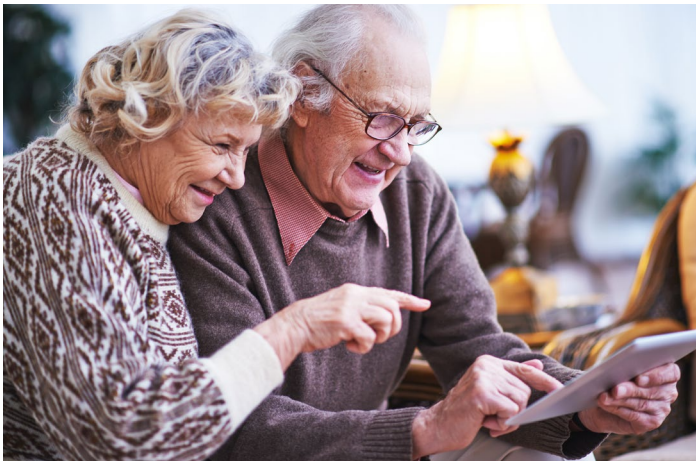

2 Πρόσβαση στην εκπαίδευση και κατάρτιση

ΔΙΑΘΕΣΙΜΗ

Θα πρέπει να υπάρχει επαρκής προσφορά Ε&Κ, ώστε να ικανοποιούνται οι ανάγκες της κοινωνίας και των πολιτών. Τα προγράμματα Ε&Κ πρέπει να προσφέρονται αξιοποιώντας κάθε δυνατή εκπαιδευτική τεχνική (π.χ. δια ζώσης, διαδικτυακά ή μικτά) ή συνδυασμό αυτών, προκειμένου να διευκολυνθούν η επιλογή και ολοκλήρωση της μαθησιακής πορείας από τους πολίτες, να βελτιωθούν οι ευκαιρίες συμμετοχής τους σε τέτοια προγράμματα καθώς και να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος της Ε&Κ. Τα προσφερόμενα εκπαιδευτικά προγράμματα Ε&Κ στις ψηφιακές ικανότητες θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι πολίτες έχουν όσο το δυνατόν περισσότερες ευκαιρίες να διαμορφώσουν τα δικά τους εξατομικευμένα μονοπάτια μάθησης ακολουθώντας έναν προσωπικό ρυθμό εκπαίδευσης.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ

Πρέπει να μεγιστοποιηθεί η αξιοποίηση της τεχνολογίας προκειμένου να διασφαλιστεί η πρόσβαση στα προγράμματα Ε&Κ για όλους, ανά πάσα στιγμή, από οπουδήποτε, ανεξάρτητα από το ποια συσκευή ή λειτουργικό σύστημα χρησιμοποιούνται. Κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού τους θα πρέπει να προβλεφθούν διαφορετικοί τρόποι πρόσβασης σε αυτά, λαμβάνοντας υπόψη ζητήματα όπως διαφορετικοί τρόποι μάθησης, πολιτισμικές διαφορές, κοινωνικά πρότυπα κλπ. Επιπλέον, πρέπει να γίνουν οι απαραίτητες επενδύσεις για να διασφαλιστεί ότι κάθε Ευρωπαίος πολίτης θα έχει εύκολη και προσιτή πρόσβαση στο ελάχιστο απαιτούμενο επίπεδο ψηφιακών υποδομών και ευρυζωνικής σύνδεσης.

ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ

Η υποστήριξη των πολιτών για την ενίσχυση των ψηφιακών τους ικανοτήτων θα πρέπει να γίνει έχοντας ως στόχο αυτοί να ενταχθούν στις σύγχρονες κοινωνίες, οι οποίες υφίστανται ψηφιακό μετασχηματισμό. Κανένας πολίτης δεν θα πρέπει να αισθάνεται αποκλεισμένος (για οποιονδήποτε λόγο, όπως ηλικία, φυλή, φύλο, οικονομική κατάσταση, κοινωνική ομάδα κλπ.) από την πρόσβαση σε τυπική και μη τυπική Ε&Κ με αντικείμενο τον ψηφιακό εγγραμματισμό.

Κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού των προγραμμάτων Ε&Κ θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή σε ομάδες πληθυσμού που αντιμετωπίζουν κίνδυνο αποκλεισμού. Τα προσφερόμενα προγράμματα Ε&Κ θα πρέπει να σχεδιαστούν έτσι ώστε να αντιμετωπίζουν, χρησιμοποιώντας κατάλληλες προσεγγίσεις, τα φυσικά, γνωστικά, συναισθηματικά και πολιτιστικά εμπόδια που συχνά αντιμετωπίζουν άτομα που κινδυνεύουν να περιθωριοποιηθούν, όπως μετανάστες, γυναίκες, νέοι, ηλικιωμένοι, άτομα με ειδικές ανάγκες, κρατούμενοι, άτομα ΛΟΑΤΚΙ, κλπ. Η απουσία κριτηρίων προσβασιμότητας και ποικιλομορφίας πρέπει να διερευνάται συστηματικά και η συμπερίληψη σχετικών προδιαγραφών πρέπει να υποστηρίζεται από τη χρηματοδότηση των προσφερόμενων προγραμμάτων Ε&Κ. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί και στην συμπερίληψη ευπαθών περιοχών. Οι ευαίσθητες αστικές ζώνες ή οι αγροτικές περιοχές συχνά δεν λαμβάνονται υπόψη κατά το σχεδιασμό των ψηφιακών πολιτικών, ενώ οι τελευταίες θα μπορούσαν να αποτελέσουν ισχυρό μοχλό για την οικονομική ανάπτυξη τέτοιων περιθωριοποιημένων περιφερειών.

3 Ποιότητα της εκπαίδευσης και κατάρτισης

ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ

Η ποιότητα των προσφερόμενων προγραμμάτων Ε&Κ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις μεθοδολογίες και το περιεχόμενο που χρησιμοποιούνται. Η συμμόρφωση με πλαίσια και πρότυπα διασφαλίζει την ποιότητα τόσο του περιεχομένου όσο και των διαδικασιών.

Υπάρχουν ήδη αρκετά Ευρωπαϊκά πλαίσια και πρότυπα ψηφιακών ικανοτήτων (όπως το DigComp, DigComp for Edu, e-CF κλπ.), τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν ως βάση για το σχεδιασμό των προσφερόμενων προγραμμάτων Ε&Κ στις ψηφιακές ικανότητες. Προτείνεται να αξιοποιηθούν δοκιμασμένες και αποδεδειγμένες μεθοδολογίες εκπαίδευσης ενηλίκων / δια βίου μάθησης, χωρίς φυσικά να περιορίζονται ο πειραματισμός και η καινοτομία όπου κρίνεται απαραίτητο.

ΜΕΤΡΗΣΙΜΗ

Για να διασφαλιστεί η ποιότητα των αποτελεσμάτων, ο σχεδιασμός των προγραμμάτων τυπικής και μη τυπικής Ε&Κ θα πρέπει να βασίζεται σε εκροές. Θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μαθησιακά αποτελέσματα για να περιγράψουν το τι θα πετύχει ο εκπαιδευόμενος μετά την ολοκλήρωση ενός προγράμματος Ε&Κ. Θα πρέπει να είναι δυνατή η επικύρωση των εκπαιδευτικών στόχων (συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης, της αναγνώρισης και της πιστοποίησης) μετά την ολοκλήρωση οποιουδήποτε προγράμματος Ε&Κ.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΜΕΝΗ

Οι πιστοποιήσεις που απονέμονται σε συγκεκριμένα προσόντα θα πρέπει να αναγνωρίζονται σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, επιτρέποντας έτσι την κινητικότητα των ατόμων μεταξύ επιπέδων, επαγγελμάτων ή χωρών. Για να επιτευχθεί αυτό, θα πρέπει να δημιουργηθούν συνέργειες με Ευρωπαϊκά εργαλεία όπως το Europass ή το ESCO.

4 Ομοιογενής Ευρωπαϊκή επικύρωση

ΕΝΙΑΙΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

Πρέπει να σχεδιαστεί μία ενιαία Ευρωπαϊκή ταξινομία των ψηφιακών προσόντων, η οποία θα συμπεριλαμβάνει και όλα τα προσόντα που περιέχουν ψηφιακές ικανότητες. Επιπλέον, η ταξινομία θα πρέπει να επιτρέπει την απεικόνιση όλων των πιστοποιήσεων και τον σχεδιασμό νέων προσόντων. Το DigComp πρέπει να αποτελέσει τη βάση της ταξινομίας, ενδεχομένως σε συνδυασμό με άλλα ευρέως αποδεκτά πλαίσια ψηφιακών ικανοτήτων.

ΕΝΙΑΙΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Θα πρέπει να αναπτυχθεί μια ενιαία Ευρωπαϊκή διαδικασία επικύρωσης, η οποία θα οδηγεί στην απονομή πιστοποιητικών για ψηφιακές ικανότητες και θα βασίζεται στην αξιολόγηση μαθησιακών αποτελεσμάτων. Επιπλέον, θα συσχετίζεται με το πλαίσιο προσόντων και θα είναι καλά ορισμένη για κάθε προσόν, αλλά δεν θα εξαρτάται από τον τρόπο με τον οποίο οι εκπαιδευόμενοι απέκτησαν τις ψηφιακές ικανότητες. Επιπλέον θα πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή μια διαδικασία συμμετοχής και διαβούλευσης των ενδιαφερομένων μερών, παρόμοια με αυτή που οδήγησε στην τυποποίηση του Ευρωπαϊκού πλαισίου e-ικανοτήτων (e-CF).

ΠΟΛΛΑΠΛΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

Η αξιολόγηση θα πρέπει να βασίζεται στην επίτευξη συγκεκριμένων μαθησιακών αποτελεσμάτων, τα οποία προκύπτουν από την ανάλυση των ψηφιακών ικανοτήτων που περιέχονται σε πλαίσια όπως το DigComp. Η διαδικασία πιστοποίησης θα πρέπει να είναι σαφώς καθορισμένη και να βασίζεται στην επίτευξη αυτών των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Οι διαδικασίες της (αυτό)αξιολόγησης, της εκπαίδευσης/κατάρτισης και της επικύρωσης πρέπει να αποτελούν ανεξάρτητα μεταξύ τους στάδια, με κοινά σημεία αναφοράς το πλαίσιο ψηφιακών ικανοτήτων και τα εκάστοτε μαθησιακά αποτελέσματα. Η επικύρωση θα πρέπει να είναι δυνατή ακόμη και αν το άτομο δεν έχει παρακολουθήσει κάποιο συγκεκριμένο πρόγραμμα Ε&Κ σε ψηφιακές ικανότητες.

ΠΟΛΛΑΠΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ

Όλα τα στάδια της επικύρωσης θα πρέπει να υποστηρίζονται με ψηφιακά μέσα. Ένας αξιόπιστος μηχανισμός για την απονομή ψηφιακών πιστοποιητικών θα πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή ως μέρος της διαδικασίας επικύρωσης. Αυτό θα συμβάλει στην αναγνώριση των πιστοποιητικών σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

5 Βιωσιμότητα και ανάπτυξη

ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ

Θα πρέπει να υλοποιηθούν στοχοθετημένες δράσεις με αντικείμενο την ενθάρρυνση των πολιτών προκειμένου να βελτιώσουν τις ψηφιακές τους ικανότητες. Σε αυτές πρέπει να συμπεριληφθούν θέματα δεοντολογίας και βιωσιμότητας. Ο αντίκτυπος των δράσεων θα μεγιστοποιηθεί εάν οι πολίτες έχουν πρόσβαση σε ανοικτές ψηφιακές πλατφόρμες, ανοικτά εκπαιδευτικά προγράμματα και ανοικτούς πόρους/πηγές.

ΕΠΕΚΤΑΣΙΜΟΤΗΤΑ

Οι ψηφιακές ικανότητες είναι απαραίτητες σε διαφορετικές διαβαθμίσεις, όχι μόνο για τους πολίτες, αλλά και για όσους εργάζονται στον τομέα της Πληροφορικής ή και σε οποιονδήποτε άλλο τομέα. Τα προσφερόμενα προγράμματα τυπικής και μη τυπικής Ε&Κ θα πρέπει να παρέχουν μια ολιστική εμπειρία μάθησης, η οποία συμπεριλαμβάνει την ανάπτυξη ικανοτήτων που περιλαμβάνονται σε σχετικά επαγγελματικά πλαίσια, όπως και των καλούμενων ικανοτήτων του 21ου αιώνα.

ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Η συντήρηση, ενημέρωση, αναπαραγωγή και επέκταση των Ευρωπαϊκών πλαισίων ικανοτήτων, όπως το DigComp, παράγει σημαντικά κοινωνικά οφέλη. Είναι απαραίτητη η εγκαθίδρυση μιας πολύ-συμμετοχικής κοινότητας πρακτικής (CoP), η οποία θα καταστήσει τα πλαίσια αυτά χρήσιμα, εύχρηστα και αξιοποιήσιμα.

Οργανισμοί με ενδιαφέρον και τεχνογνωσία στην προώθηση των ψηφιακών ικανοτήτων θα χρειαστεί να αναλάβουν τη διαχείριση και ανάπτυξη των πλαισίων αυτών, σε συνεργασία με τα σχετικά Ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα.

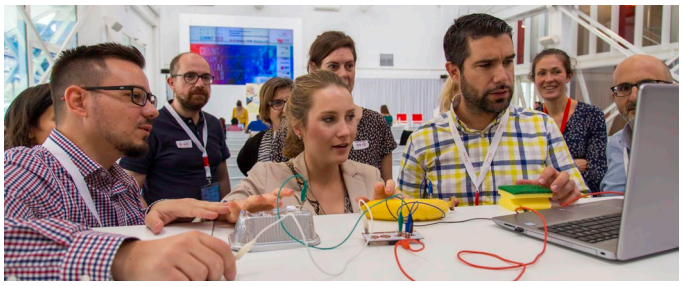

Εάν ο φορέας σας συμφωνεί με το περιεχόμενο αυτής της Διακήρυξης, παρακαλούμε να δηλώσετε ότι την εγκρίνετε ακολουθώντας τις οδηγίες που βρίσκονται στην ιστοσελίδα www.all-digital.org/manifesto